

APEK

**Agencija za pošto in elektronske
komunikacije Republike Slovenije**

Stegne 7, p. p. 418

1001 Ljubljana

telefon: 01 583 63 00, faks: 01 511 11 01

e-naslov: info.box@apek.si, http://www.apek.si

davčna št.: 10482369

Številka: 300-163/2004/39

Datum: 12.12.2005

**Zadeva: Osnutek ukrepa na upoštevnom trgu 3 »Javno dostopne nacionalne telefonske storitve na fiksni lokaciji za rezidenčne uporabnike (maloprodajni trg)« in upoštevnom trgu 5 »Javno dostopne nacionalne telefonske storitve na fiksni lokaciji za poslovne uporabnike (maloprodajni trg)«
- ODGOVOR NA PRIDOBljena MNENJA IN PRIPOMBE**

Agencija za pošto in elektronske komunikacije RS (v nadaljnjem besedilu: agencija) je dne 14.10.2005 skladno z 95. členom Zakona o elektronskih komunikacijah (Ur. list RS št. 43/04 in 86/04; v nadaljevanju: ZEKom) v posvetovanje javnosti predložila osnutka ukrepa na upoštevnom trgu Javno dostopne nacionalne telefonske storitve na fiksni lokaciji za rezidenčne uporabnike (maloprodajni trg) in upoštevnom trgu Javno dostopne nacionalne telefonske storitve na fiksni lokaciji za poslovne uporabnike (maloprodajni trg). Z ukrepoma namerava agencija na obeh trgih določiti Telekom Slovenije d.d., Cigaletova 15, 1000 Ljubljana, za podjetje s pomembno tržno močjo in mu naložiti obveznost prepovedi omejevanja konkurence s postavljanjem prenizkih cen (4. točka drugega odstavka 28. čl. ZEKom) z obveznostjo vzpostavitve stroškovnega računovodstva na podlagi tekočih stroškov (četrti odstavek 28. čl. ZEKom) in stroškovne naravnosti cen (3. točka tretjega odstavka 28. čl. ZEKom).

Prvi in drugi odstavek 95. člena ZEKom določata, da mora agencija pri oblikovanju politike na trgu elektronskih komunikacij pred sprejetjem ukrepov, ki bodo pomembno vplivali na ta trg, pridobiti in primerno upoštevati mnenje zainteresirane javnosti. Agencija je dolžna pred sprejetjem aktov in predpisov iz prejšnjega odstavka predloge objaviti in zbirati mnenja v objavljenem roku, ki ne sme biti krajši od 30 dni. Skladno z navedenim, je agencija dne 14.10.2005 na spletnih straneh www.apek.si objavila osnutka ukrepov ter pozvala javnost da v roku 30 dni od objave predloži svoja mnenja in pripombe. Obdobje posvetovanja javnosti se je izteklo 14.11.2005.

Agencija je dolžna na podlagi tretjega odstavka 95. člena ZEKom pred sprejetjem akta objaviti pridobljena mnenja in pripombe ter navesti način kako so bila upoštevana ali razloge zaradi katerih niso bila upoštevana. V predvidenem roku je agencija prejela pisna mnenja:

- družbe Telekom Slovenije d.d., Cigaletova 15, 1000 Ljubljana št. 01/30-214-69/2005, enotno mnenje za oba trga (v spisu pod št. 300-163/2004/36);
- družbe Medinet d.o.o., Tržaška cesta 85, 2001 Maribor št. MV-302.05-D za upoštevni trg za poslovne uporabnike (v spisu pod št. 300-163/2004/37) in
- družbe Medinet d.o.o., Tržaška cesta 85, 2001 Maribor št. MV-297.05-D za upoštevni trg za rezidenčne uporabnike (v spisu pod št. 300-163/2004/38).

Mnenja in pripombe posameznih zainteresirani oseb agencija v nadaljevanju navaja v poševnicah v celoti kot so bila napisana in se pri vsakem opredeljuje do posameznih navedb.

APEK

Agencija za pošto in elektronske komunikacije Republike Slovenije

Stegne 7, p. p. 418

1001 Ljubljana

telefon: 01 583 63 00, faks: 01 511 11 01

e-naslov: info.box@apek.si, http://www.apek.si

davčna št.: 10482369

1. Medinet d.o.o.

Medinet je poslal dve mnenji za vsak upoštevni trg posebej. Mnenji sta enaki, zato bo agencija vsebino navedla le enkrat, kjer se mnenji nanašata enkrat na rezidenčne, drugič na poslovne uporabnike pa bo navedeno, da velja za oboje.

»V skladu z javnim pozivom Agencije za pošto in elektronske komunikacije Republike Slovenije (v nadaljevanju APEK) družba Medinet v skladu s 95. členom ZEKom podaja pripombe na Osnutek ukrepa s katerim APEK opredeljuje obveznosti Telekom Slovenije kot operaterja s pomembno tržno močjo na upoštevem trgu javno dostopne nacionalne telefonske storitve na fiksni lokaciji za rezidenčne uporabnike (maloprodajni trg) in javno dostopne nacionalne telefonske storitve na fiksni lokaciji za poslovne uporabnike (maloprodajni trg) mu nalaga obveznosti v skladu z 22. členom ZEKom.

S pričujočim dopisom družba Medinet daje pripombe na navedeni ukrep ter meni, da bi bilo v izrek odločbe potrebo uvrstiti ugotovitve APEK zapisane v obrazložitvi tako, da bo odločba neposredno izvršljiva ter tako, da bodo anomalije telekomunikacijskega trga v Republiki Sloveniji odpravljene v najkrajšem možnem času. Glede na navedeno je potrebno v izreku odločbe upoštevati naslednje:

- 1) Zakon o elektronskih komunikacijah v IV. Poglavju določa obveznosti, ki jih lahko Agencija z namenom zagotavljanja učinkovite konkurence naloži operaterjem s pomembno tržno močjo.*

V drugem odstavku odločbe je sicer v prvi alineji zapisana obveznost vzpostavitve stroškovnega računovodstva, ki temelji na tekočih in popolno alociranih stroških do 01.03.2006 – ter v četrti alineji obveznost oblikovanja in objave novih cen javno dostopnih nacionalnih telefonskih storitev na fiksni lokaciji za rezidenčne uporabnike, ki so oblikovane v skladu s sistemom stroškovnega računovodstva iz prve alineje izreka.

Družba Medinet ob tem meni, da bi morala Agencija Telekomu Slovenije naložiti obveznosti iz drugega odstavka 28. člena ZEKom ter predpisati eno izmed metod iz tretjega odstavka istega člena – saj so le navedeni ukrepi in metode (denimo: stroškovna usmeritev cen) dovolj jasni, da so tudi izvršljivi. Četrty odstavek 28. člena ZEKom namreč pove, da mora operater pri izpolnjevanju obveznosti na podlagi ukrepov oz. metod, ki jih naloži Agencija, uporabiti sistem stroškovnega računovodstva, ki ga določi Agencija.

Glede na navedeno, je v četrti alineji drugega odstavka izreka Agencija dejansko ponovila z zakonom določeno obveznost operaterja, da cene oblikuje v skladu s sistemom stroškovnega računovodstva – ni pa definirala metode iz tretjega odstavka 28. člena ZEKom. Družba Medinet tako upravičeno meni, da je moč navedeno alinejo izreka razumeti tudi tako, da je Telekomu Slovenije sicer naloženo oblikovanje cen v skladu s sistemom stroškovnega računovodstva (4. odst. 28. čl. ZEKom), ne pa tudi stroškovna usmeritev cen (3. točka 3. odst. 28. čl. ZEKom), kar bi glede na dikcijo zakona utegnile biti dve povsem različni obveznosti. Zaradi tega družba Medinet

APEK

Agencija za pošto in elektronske komunikacije Republike Slovenije

Stegne 7, p. p. 418

1001 Ljubljana

telefon: 01 583 63 00, faks: 01 511 11 01

e-naslov: info.box@apek.si, http://www.apek.si

davčna št.: 10482369

predlaga, da Agencija predpiše eno izmed metod iz tretjega odstavka 28. člena ZEKom.

Predvidena obveznost Telekomu Slovenije je obveznost prepovedi omejevanja konkurence s postavljanjem prenizkih cen z uporabo metode stroškovno usmerjenih (naravnanih) cen in naloženim sistemom stroškovnega računovodstva, kar je razvidno tudi iz osnutka obrazložitve odločbe (strani 22 do 25). Sam osnutek izreka je oblikovan po časovnem zaporedju izpolnitev obveznosti, zato je oblikovanje cen – pri katerih gre za stroškovno naravnane cene - na podlagi predpisanega stroškovnega računovodstva na zadnjem mestu. Agencija sprejema pripombo Medineta kot konstruktivno in bo izrek v odločbi oblikovala jasno in nedvoumno, kot je zavezana na podlagi 213. člena Zakona o splošnem upravnem postopku.

- 2) *Trenutno veljavne cene za klice na geografske številke znotraj omrežja Telekoma Slovenije so občutno prenizke v primerjavi z veleprodajnimi cenami, ki jih TS zaračunava za uporabo svojega omrežja. V začetni fazi vstopa na trg je edina možnost za alternativnega operaterja zakup omrežja Telekoma Slovenije ter uporaba storitev predizbire oz. izbire operaterja. Šele v naslednji fazi operater izgrajuje svoje omrežje ter tako zamenjuje infrastrukturo Telekoma Slovenije z lastno. Iz tabele št. 1 je razvidno, da v Sloveniji ne obstaja dovolj velika razlika v ceni (oz. je na nivoju SX celo negativna) med veleprodajnimi cenami in maloprodajnimi cenami, ki bi omogočala uspešen vstop in poslovanje konkurence. APEK je to tudi sama ugotovila na 10. strani omenjenega osnutka ukrepa kjer APEK ugotavlja: «...so cene medomrežnega povezovanja v primerjavi z maloprodajnimi cenami previsoke.» Žal v izreku odločbe v nobeni točki ni predviden ukrep, ki bi to anomalijo odpravil pred 30.09.2006. APEK tako zavestno dovoljuje TS, da do 30.09.2006 ohranja neprimerno razmerje med veleprodajnimi in maloprodajnimi cenami ter s tem preprečuje vstop konkurence na trg nacionalnih storitev.*

Primerjava veleprodajnih cen z maloprodajnimi:

Nivo omrežja	Veleprodajna cena	Maloprodaja		Razlika	
		Višja tarifa	Nižja tarifa	višja	Nižja
SX	5,60	5,25	4,20	-0,35	-1.4
PX	4,15	5,25	4,20	1,10	0.50

Vsi zneski so v SIT brez DDV

Tabela 1: Primerjava veleprodajnih cen (posredovanje + zaključevanje) z maloprodajnimi cenami klicev na geografske št. znotraj omrežja Telekoma Slovenije.

Maloprodajna cena Telekoma Slovenije zajema ob stroških posredovanja in zaključevanja klicev (kar sta veleprodajni kategoriji) tudi stroške maloprodaje, marketinga, obračuna, izstavitve računa, izterjave. Dodatno k temu je potrebno dodati stroške posredovanja klicev med SX oz. PX centralami.

Družba Medinet meni, da bi morala APEK naložiti obveznost Telekomu Slovenije s katero bi že pred 30.09.2006 omogočila vstop konkurence na trg nacionalnih storitev. Pri tem bi bilo potrebno določiti najmanjšo razliko med veleprodajnimi in

APEK

Agencija za pošto in elektronske komunikacije Republike Slovenije

Stegne 7, p. p. 418

1001 Ljubljana

telefon: 01 583 63 00, faks: 01 511 11 01

e-naslov: info.box@apek.si, http://www.apek.si

davčna št.: 10482369

maloprodajnimi cenami vse do ugotovitve stroškovno naravnanih cen, to je do 30.09.2006. Telekom Slovenije mora do oblikovanja cen na podlagi stroškovne usmeritve oblikovati maloprodajne cene tako, da bodo veleprodajne cene vsaj 25% nižje od primerljivih maloprodajnih.

Agencija tolmači vsebino te točke pripomb, kot predlog regulacije maloprodajne cene z namenom vzpostaviti primerne veleprodajne cene. Agencija takega predloga na zadevnih maloprodajnih upoštevni trgih, ki so namenjeni končnim uporabnikom ne more upoštevati, saj je to stvar regulacije in ukrepov medoperaterskih trgov »Posredovanje klicev s fiksne lokacije v javnem telefonskem omrežju (medoperaterski trg) in Zaključevanje klicev v posamičnih javnih telefonskih omrežjih na fiksni lokaciji (medoperaterski trg), kjer je predvidena regulacija medoperaterskih cen. Primarno se zadeve regulirajo z nadzorom medoperaterskih trgov in grosističnimi ukrepi, ukrepi na maloprodajnem trgu so upravičeni le, v kolikor se z grosističnimi ukrepi zasledovanega cilja ne da doseči.

Glede navedbe, da Agencija dovoljuje ohranjanje neprimerne razmerja med veleprodajnimi in maloprodajnimi cenami do 30.9.2006, pa navajamo, da je odprava anomalij predvidena v regulaciji veleprodajnih storitev še pred uvedbo stroškovnih cen in sicer na osnovi »razumnih veleprodajnih cen«, kot je predvideno v 5 alineji šeste točke (oziroma 5 alineji pete točke) izreka osnutka odločbe na upoštevni trgu Posredovanje klicev s fiksne lokacije v javnem telefonskem omrežju (oziroma upoštevni trgu Zaključevanje klicev v posamičnih javnih telefonskih omrežjih na fiksni lokaciji).

- 3) *Družba Medinet predlaga, da APEK naloži Telekomu Slovenije tudi prepoved neutemeljenega združevanja storitev, enako kot je to predvideno v osnutku ukrepa št. 300-67/2005-49 na trgu mednarodnih telefonskih storitev in iz razlogov, ki jih APEK navaja v obrazložitvi osnutka ukrepa št. 300-67/2005-49.*
- 4) *APEK naj naloži Telekomu Slovenije prepoved dajanja neupravičene prednosti določenim končnim uporabnikom ter s tem prepreči dajanje posebnih popustov in drugih bonusov izven javno objavljenega cenika enako kot je to predvideno v osnutku ukrepa št. 300-67/2005-49 na trgu mednarodnih telefonskih storitev in iz razlogov, ki jih APEK navaja v obrazložitvi osnutka ukrepa št. 300-67/2005-49.«*

Agencija ne more slediti pavšalnemu predlogu družbe Medinet za uvedbo predlaganih ukrepov pod 3) in 4), saj na zadevnih upoštevni trgih ni zasledila pojavov, ki bi nalagali sprejetje takih ukrepov, torej bi njih naložitev pomenila nesorazmeren poseg v delovanje operaterja – Telekoma Slovenije.

2. Telekom Slovenije d.d.

V zvezi z zgornjim pozivom želimo opozoriti zlasti na naslednje pomanjkljivosti analize, ki ustvarjajo nepopolno in v več pogledih napačno sliko o sedanjem stanju na trgu ter njegovem verjetnem prihodnjem razvoju:

1. *Analiza trga v osnutku odločbe je pomanjkljiva, saj vsebuje očitno napačne podatke. Voljatelj že od junija 2004 ponuja svoje storitve nacionalne predizbire na trgu in očitno ne gre zgolj za »testiranje in preskušanje omrežja«. Taka ugotovitev je v nasprotju s splošno znanimi dejstvi. Skladno s tem pozivamo APEK, da ugotovi pravilne podatke o nacionalnem prometu operaterja Voljatelj, preden poda*

APEK

Agencija za pošto in elektronske komunikacije Republike Slovenije

Stegne 7, p. p. 418

1001 Ljubljana

telefon: 01 583 63 00, faks: 01 511 11 01

e-naslov: info.box@apek.si, http://www.apek.si

davčna št.: 10482369

zaključke o tržnem deležu Telekom Slovenije. Prav tako nacionalno telefonijo na trgu že ponuja T-2, o čemer prav tako ugotovitveni postopek ni tekel. Brez teh podatkov ugotovitveni postopek ne more biti popoln, ugotovljeno dejansko stanje pa očitno zmotno. Predvsem želimo opozoriti na dejstvo, da je T-2 ponudil za klice v omrežje Telekoma Slovenije ceno 3 SIT/minuto, kar kaže na več kot zadostne možnosti za vstop konkurence na upoštevni trg.

Agencija je upoštevala spremembe na trgu, ki so se zgodile v času od proučevanega obdobja, ki je bilo zajeto v analize in ugotovila, da so operaterji, ki bi na ta trg vstopali na podlagi razvezave krajevne zanke oziroma kabelski operaterji, šele podpisali pogodbe oziroma so v fazi preiskovanja omrežja in storitev, zato Agencija ocenjuje, da je njihov tržni delež zanemarljiv. Agencija je upoštevala podatke operaterja Voljatel, ki v prvi polovici leta 2005 še ni imel sklenjene nobene pogodbe z uporabniki, torej se tržni delež Telekoma Slovenije od proučevanega obdobja ni spremenil. Agencija stoji na stališču, ki ga je postavila v osnutku ukrepa, to je, da na kratek rok ni pričakovati takšnih sprememb, ki bi imele vpliv na stanje na tem upoštevem trgu.

Pri navedbi primera T-2, ki ga družba Telekom navaja kot primer da obstoječe cene ne ovirajo konkurence, družba Telekom ne prikaže odnosa oziroma razlike med zadevno grosistično ceno in maloprodajno ceno družbe T-2. Uporabniki grosističnih storitev, ki nimajo statusa operaterja s pomembno tržno močjo, tudi niso zavezani oblikovati stroškovno naravnanih maloprodajnih cen. Navedeni primer tudi ni zagotovilo, da bi družba Telekom s svojimi nereguliranimi cenami omogočila poslovni model drugim operaterjem, ki bi želeli ponujati svoje storitve na povezanih maloprodajnih trgih.

- 2. Klasifikacija različnih vrst storitev, ki jo uporablja APEK, ni dosledna, na kar smo že opozorili. Klasifikacija meša storitve, fizično infrastrukturo in tehnologijo. Tako je npr. nerealno pričakovati vzpostavitev vodovno komutirane fiksne telefonije preko kabelskih omrežij, medtem, ko paketno komutirane (IP) telefonije preko kabelskih omrežij le še vprašanje časa. V zvezi z investicijami v kabelska omrežja, ki naj bi bila potrebne in naj bi posledično povzročile višje cene na trgu za končne uporabnike (?), pa ugotovitve temeljijo le na ugibanjih, ki niso podprta z nikakršnimi dokazi, kat je v upravnem postopku nedopustno. Očitno APEK tudi ni ugotavljal nikakršnih dejstev glede stroškov uvajanja IP telefonije (preko kabla in sicer), zato so navedeni zaključki docela neumestni. Pripominjamo, da IP telefonija na evropskem in globalnem trgu očitno ne bi bila videna kot alternativa klasični telefoniji, če ji na trgu zaradi visokih stroškov sploh ne bi mogla konkurirati!*

Agencija ponovno navaja, da se v tem delu ne more strinjati z navedbami Telekoma Slovenije in jim ne sledi. Agencija je obstoj substitucije ugotavljala predvsem na osnovi kriterija funkcionalnosti (npr.: zamenljivost s klici iz mobilnih omrežij, iz telefonskih govorilnic, klici preko interneta ter klici preko internetnega protokola), pri čemer je s pristopom tehnološke nevtralnosti presojala tudi možnosti, da bi bili potencialni ponudniki javno dostopnih nacionalnih telefonskih storitev tudi npr. kabelski operaterji preko kabelskega omrežja. Takšna praksa je običajna in se pristop agencija ne razlikuje od pristopa nacionalnih regulatorjev v drugih državah članicah EU.

APEK

**Agencija za pošto in elektronske
komunikacije Republike Slovenije**

Stegne 7, p. p. 418

1001 Ljubljana

telefon: 01 583 63 00, faks: 01 511 11 01

e-naslov: info.box@apek.si, http://www.apek.si

davčna št.: 10482369

Glede kabelskih operaterjev pa je ocena¹, da je 60% kabelskih omrežij usposobljenih za potrebe dvosmernega prenosa, vendar kabelsko omrežje ne omogoča vedno enake kakovosti kot omrežje Telekom Slovenije, saj se podatki in govor prenašajo znotraj istega frekvenčnega pasu. Sedanje stanje kabelskega omrežja v Sloveniji ne omogoča direktne funkcionalne nadomestljivosti, saj je v Sloveniji preko 150 med seboj ločenih omrežij, pri čemer ta večinoma niso tehnično povezana. Kabelsko omrežje je tudi precej manj razširjeno (približno 250.000 priključkov, kar predstavlja 40% pokritosti vseh gospodinjstev) kot dostopovno omrežje, ki ima stopnjo penetracije 98,7 priključkov na 100 gospodinjstev pri rezidenčnih uporabnikih. Glede na navedeno, bi kabelsko omrežje, da bi bilo substitut dostopu do javnega telefonskega omrežja preko bakrene parice, potrebovalo znatne nadgradnje, razširitve ter medomrežne povezave. Znani okvirni stroški za izpolnitev teh predpostavk, dajejo podlago za zaključek, da bi vsi ti stroški povzročili cenovno razliko v dostopu.

Glede pripomb o zamenljivosti IP in klasične telefonije, je navajanje Telekom Slovenije neprimerno, saj je z vidika regulacije elektronskih komunikacijskih storitev, vključitev IP telefonije odvisna od situacije na trgu. Trenutno se večina držav članic ni odločila za vključitev VoIP storitev v opredeljene trge. Stališče evropske komisije glede IP telefonije je, da morajo nacionalni regulativni organi, ki želijo vključiti IP telefonijo v opredeljene posameznih upoštevanih trgov, podrobno preučiti vse nacionalne okoliščine v zvezi z zamenljivostjo ponudbe in povpraševanja pri definiciji trga – storitev je potrebno primerjati predvsem s stališča cen in cenovne strukture ter vpliva PSTN na cene VoIP storitev, oceniti funkcionalnost storitve. Pri tem so pomembni kriteriji za odločitev ali videti IP telefonijo kot morebitni substitut, širokopasovna penetracija, penetracija IP telefonije, cene priključka, pozicija glavnega operaterja, cenovne omejitve in drugo. Splošno velja, da v primeru nizke širokopasovne penetracije, ni realna vključitev VoIP storitve na maloprodajne upoštevne trge, v primeru visoke penetracije, pa je pomembna ocena prehoda na VoIP storitve. V Republiki Sloveniji je na dan 1. julij 2005 stopnja penetracije 7,8, kar je razmeroma nizka stopnja penetracije, ki je pod skupnim evropskim povprečjem, pri čemer je tržni delež družbe Telekom in njegovih hčerinskih podjetij 61 %. Glede na te dejavnike in dejstvo, da IP telefonija na relevantnem geografskem trgu še ne deluje, torej ni možnosti preverjanja ostalih dejavnikov zamenljivosti povpraševanja in ponudbe, Agencija zaključuje, da še ne obstajajo temeljni dejavniki, ki bi terjali vključevanje IP telefonije v upoštevne relevantne trge. Zato preverjanje stroškov uvajanja IP telefonije, kot pripominja Telekom, v tem stadiju ni relevantno za opredelitev trga.

- 3. Vztrajamo pri navedbi, da so stališča APEK o zamenljivosti z mobilnimi telefonskimi storitvami očitno preuranjena, saj je splošno znano dejstvo, da so na slovenskem trgu obstajale ponudbe mobilnih operaterjev, ki bi cenovno lahko povsem konkurirale storitvam na fiksni lokaciji (npr. ponudbe Simobila). APEK bi moral temu vprašanju nameniti več pozornosti in izvesti analizo pritiska mobilnih storitev na fiksni trg. Odgovor, da je razlika v pasovni širini je napačen, saj tu ne gre za telefonske storitve, temveč za obliko dostopa, prav tako ni nobenih dokazov o tem, kako pomembna je za uporabnike kakovost.*

Dejstvo je, da kljub nekaterim težnjam v svetu po mobilnih gospodinjstvih, iz statističnih kazalcev izhaja, da uporabniki še vedno uporabljajo obe vrsti telefonije, klasično in mobilno.

---

¹ Debevc, M.; Valenčak F., Perko M.: Kabelska omrežja v Sloveniji: Organiziranost, razvitost in nivo storitev.

Iz podatkov Statističnega urada Republike Slovenije² v Statističnem letopisu, za leto 2003 izhaja, da je na 100 prebivalcev prišlo 94,4 naročnikov - pri čemer so vključeni tudi preplačniki- mobilne telefonije, v prvi polovici leta 2004 92,6 naročnika. Stopnja penetracije fiksne telefonije na dan 30.6.2004 za rezidenčne uporabnike je 98,7 priključkov na 100 gospodinjstev. Prav tako agencija ocenjuje, da je večina poslovnih subjektov oskrbovanih s priključki, glede na to, da je bilo na dan 31.12.2003 skoraj 227 tisoč poslovnih naročnikov dostopa do fiksne javnega telefonskega omrežja in da je bilo po podatkih Statističnega urada RS na dan 31.12.2003 140.237 poslovnih subjektov. Po raziskavi, ki jo je za Agencijo izvedla družba Gral Iteo d.o.o. iz Ljubljane »Izdatki gospodinjstev za telekomunikacije in poštne storitve« v letu 2003, v katerem so izbrali reprezentativen vzorec naročnikov fiksne telefonskega priključka, je 83,8% gospodinjstev s fiksnim telefonskim priključkom imelo tudi mobilni telefon, pri čemer je gospodinjstvo v povprečju imelo 2,4 mobilnega telefona. Iz teh podatkov izhaja, da v Republiki Sloveniji, upoštevno geografskem trgu, uporabniki v veliki večini še vedno vzporedno uporabljajo obe vrsti telefonije. Prav tako je Evropska komisija že večkrat ugotovila (odločitve v primerih št. COMP/M.2803 – Telia/Sonera z dne 10.07.2002, št. COMP/M.2547 – Pirelli/Edizione/Olivetti/Telecom Italia z dne 20.9.2001 in št. COMP/M.1439 Telia/Telenor z dne 12.4.2000 ter druge), da je glavna razlika med obema storitvama v mobilnosti sami, ki je imanentna le mobilnim storitvam, zaradi česar, ne glede na podobnost storitev, ki se s tehnološkim razvojem lahko zagotavljajo tako prek fiksnih kot mobilnih omrežij, fiksne storitve ne nudijo te mobilnosti. Fiksne storitve pa se v razmerju z mobilnimi ponašajo z boljšo kvaliteto prenosa. Glede na navedeno, Agencija zaključuje, da storitvi nista substituta in ne sodita v isti upoštevni trg.

4. *Telekom Slovenije ponovno navaja dejstvo, ki ga APEK ni upošteval, niti se do njega ni drugače opredeli. Opozorili smo, da je primerjava maloprodajnih in grosističnih cen lahko zavajajoča. Neposredna primerjava cene npr. klica v notranjem telefonskem prometu in cene medomrežnega povezovanja je neustrezna zaradi različnih merskih enot zaračunavanja klicev. Tako se pri klicih v notranjem telefonskem prometu zaračunava vsaka začeta minuta, klici v medomrežnem povezovanju pa se zaračunavajo sekundno. Glede na to, da so klici v notranjem prometu v povprečju kratki in se po zakonu velikih števil zaključujejo na sredini časovnega intervala zaračunavanja, v nadaljevanju podajamo prikaz razlike v zaračunanem znesku po minutnem in sekundnem principu zaračunavanja klicev, kjer je cena minute za obe vrsti klicev 5,25 SIT. Ne glede na ta dokaz pa APEK še vedno kot edini argument zakaj storitve izbire in predizbire ne predstavljajo konkurence Telekomu Slovenije, navaja razmerje med maloprodajnimi in grosističnimi cenami.*

Čas trajanja klica (v sek.)	Zaračunani znesek v SIT		Razlike med sekundnim in minutnim principom zaračunavanja klicev
	Časovna enota zaračunavanja je 1 minuta	Časovna enota zaračunavanja je 1 sekunda	
30	5,25	2,625	100,00%
90	10,5	7,875	33,33%

² www.stat.si/letopis/2004/23-04.pdf

APEK

**Agencija za pošto in elektronske
komunikacije Republike Slovenije**

Stegne 7, p. p. 418

1001 Ljubljana

telefon: 01 583 63 00, faks: 01 511 11 01

e-naslov: info.box@apek.si, http://www.apek.si

davčna št.: 10482369

Družba Telekom je na razlike, ki izhajajo iz minutnega sistema zaračunavanja cen končnim uporabnikom glede na sekundni sistem zaračunavanja pri cenah na medoperaterskem trgu, opozorila že v okviru pripomb k analizi trga zaključevanja klicev v javnem telefonskem omrežju na fiksni lokaciji družbe Telekom in je v tabeli prikazala razlike v zaračunanem znesku po minutnem in sekundnem principu zaračunavanja klicev, kjer je upoštevala le čase trajanja 30 in 90 sekund. Agencija poudarja, da že omenjen primer iz 4. točke Pripomb družbe Telekom na analizo upoštevnih trgov 3 in 5, kaže na to, da je največja razlika pri zaračunavanju klicev pri 30 sekundnem času trajanja klicev, potem pa že pri 90 sekundah strmo pada in se razlika znatno zmanjšuje. Agencija s tem v zvezi meni, da je potrebno pri opredelitvi cene javno dostopnih nacionalnih telefonskih storitev na fiksni lokaciji upoštevati vse situacije.

- 5. Kot smo že večkrat opozorili, APEK napačno interpretira koncept tehnoloških prednosti. Tehnološke prednosti niso prednosti v konkretni opremi, s katero operater razpolaga, saj gre tu za njegove finančne zmožnosti, še manj so to prednosti, ki bi izhajale iz zgodovine ali izkušenj podjetja. Tehnološke prednosti pomenijo, da podjetje razpolaga s tehnologijo, ki je drugim podjetjem nedostopna ali omejeno dostopna, zlasti zaradi pravic intelektualne lastnine ter varovanja know-howa kot poslovnih skrivnosti. Iz ugotovljenega postopka ne izhaja, da bi Telekom Slovenije razpolagal s tovrstnimi prednostmi, zato bi bil na mestu zaključek, da Telekom Slovenije tehnoloških prednosti nima. Pri tem je na mestu še opazka, da se celoten promet seli na IP tehnologijo in dandanes le še tehnološke rešitve na tem področju lahko predstavljajo tehnološke prednosti.*

Agencija ugotavlja, da družba Telekom Slovenije d.d. pravilno razume koncept tehnoloških prednosti. Tehnološka prednost pomeni, da podjetje razpolaga s tehnologijo, ki je drugim nedostopna ali omejeno dostopna. Agencija je navedla, da ima družba Telekom Slovenije d.d. dolgoletno tradicijo pri zagotavljanju javno dostopnih telefonskih storitev iz česar izhaja, da ima know-how in omrežje, ki ga drugi operaterji nimajo.

- 6. Predlagamo, da se roki iz zadnjih dveh alinej izreka podaljšajo do 30.11.2005. Sedaj zapisani roki namreč sovpadajo z roki za zagotovitev kalkulacij za storitve na operaterskih upoštevnih trgih telefonije, zahteva po istočasni zagotovitvi vseh kalkulacij pa bi bila očitno nesorazmerna.*

Agencija šteje da gre pri predlogu za očitno tiskovno napako in je predlog za podaljšanje podan za podaljšanje do 30.11.2006.

Po predvidenih rokih, mora Telekom Slovenije dan po zaključeni reviziji sistema stroškovnega računovodstva in najkasneje do 30.9.2006 oblikovati in objaviti nove stroškovno usmerjene cene in najkasneje do 30.9.2006 Agenciji za pošto in elektronske komunikacije Republike Slovenije posredovati stroškovno dokumentacijo in kalkulacijo stroškov za objavljene cene. Ti roki so v primerjavi s predlaganimi roki iz analize, ki jo je Telekom Slovenije v izjasnitev dobil konec julija 2005, podaljšani za dva meseca. Že v analizi predvideni roki so Telekomu Slovenije dajali razumen čas za izpolnitev predvidenih obveznosti tako na maloprodajnem kot medoperaterskem trgu, vendar jih je Agencija podaljšala, da ne bi sovpadali s kalkulacijami na upoštevnih trgih, ki se nanašajo na dostop do omrežja. Glede na število reguliranih upoštevnih trgov, postavitve enotnega roka za izpolnitev pri povezanih medoperaterskih in maloprodajnih trgih zasleduje racionalnost in

APEK

**Agencija za pošto in elektronske
komunikacije Republike Slovenije**

Stegne 7, p. p. 418

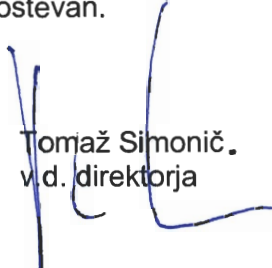
1001 Ljubljana

telefon: 01 583 63 00, faks: 01 511 11 01

e-naslov: info.box@apek.si, <http://www.apek.si>

davčna št.: 10482369

preglednost terminskih obveznosti po povezanih sklopih. Obveznost samo zaradi tega, ker je rok za izpolnitev na večih upoštevanih trgih postavljena časovno usklajeno, še ni nesorazmerna. Bila bi nesorazmerna, če bi Agencija izpolnitev vseh obveznosti zahtevala v časovno nesprejemljivem obdobju. Glede na to, da ima Telekom Slovenije za izpolnitev te obveznosti, od seznanitve z osnutkom ukrepa dalje skoraj celo leto, je to popolnoma primereno časovno obdobje za izpolnitev vseh obveznosti. Predlog Telekoma Slovenije tako v ničemer ne izkazuje zatrjevane očitne nesorazmernosti in, ker ne podaja nobenih drugih dokazov za podaljšanje navedenih dveh rokov, ne bo upoštevan.

Tomaž Simonič
v.d. direktorja